

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Циклова комісія з архітектури, будівництва та
дизайну**

**ПРОГРАМА
ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З «РИСУНКУ»
для абітурієнтів
галузі знань: 02 «Культура і мистецтво»
*спеціальності: 022 «Дизайн»***

м. Івано-Франківськ
2022 р.

Програма творчого конкурсу з «Рисунку» для абітурієнтів спеціальності 022 «Дизайн». – Івано-Франківськ, 2022. – 17 с.

Укладачі: к. мист-ва, доц. Гілязова Н.М.
ст. викл. Гребенюк І.В.

Програма обговорена та рекомендована до затвердження на засіданні кафедри дизайну прот. № 8 від «31» березня 2022 р.

Ухвалено на засіданні Вченої ради ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 09 від «28» квітня 2022 р.

© ЗВО «Університет Короля
Данила», 2022 р.
© Гілязова Н.М., 2022 р.
© Гребенюк І.В., 2022 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Програма творчого конкурсу з «Рисунку».....	6
Послідовність роботи над рисунком.....	10
Методичні вказівки до виконання завдання	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка висококваліфікованого фахівця дизайну не можлива без ґрунтовного оволодіння рисунком, який є основою образотворчої грамоти, одним з найважливіших навчальних предметів і серед дисциплін професійного циклу. Рисунок, як навчальна дисципліна, має необмежені можливості для творчого розвитку, формування їх естетичного смаку і художніх потреб. Водночас, рисунок – це самостійний вид мистецтва з давніми традиціями та багатовіковою історією.

Основне завдання курсу полягає в практичному оволодінні рисунком, як графічною мовою образотворчого мистецтва. Для цього пропонується програма рисунку вступних іспитів, програма складена на основі навчального плану спеціальності: 022 «Дизайн» ступеня фахового молодшого бакалавра. Програмі запропоновано завдання: «натюрморт». Мета програми рисунку полягає у розвитку загальної художньої культури, формуванні вмінь аналізувати і зображувати об'ємні форми на площині, виробленні практичних навичок рисування з натури та за уявою.

Запропонована програма може слугувати прикладом діючої типової програми на основі якої є можливість розробити варіант індивідуальної робочої програми.

У навчанні студента дизайнера художня дисципліна рисунок є однією з основних дисциплін.

Творча робота дизайнера немислима без навичок малювання: він повинен уміти грамотно, швидко виконувати рисунки, ескізи і начерки з натури.

Рисунок, як засіб графічної передачі видимого об'єкта або предмета, позбавлений вивчення реальних форм, неминуче зорозпадається.

Тільки в довгій і наполегливій роботі по вивченню натури студент дизайнер придбає справжні практичні знання і вміння володіти на практиці методами і прийомами графічного зображення своїх творчих ідей.

Програма базується на достатньому рівні підготовки абітурієнтів до закладу вищої освіти.

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З «РИСУНКУ»

Завдання. Виконати з натури рисунок натюрмору на драпірованому фоні. Рисунок виконується олівцем на аркуші формату А3.

Матеріали та інструменти: папір (формат А-3), олівець, гумка.

Вступник повинен:

Виконати малюнок згідно з вимогами композиції та перспективи.

Правильно передати пропорції моделей постановки (конструктивна побудова).

Виявити форму моделей постановки засобами передачі світло-тіньових відношень штрихування.

Термін виконання рисунку – 4 академічні години.

Критерії оцінювання:

Рисунок натюрморту оцінюється з урахування основних критеріїв:

- композиція постановки натюрморту на форматі паперу;
- передача пропорції і конструктивної побудови постановки натюрморту (перспективи);
- виявлення форми засобами передачі світло-тіньових відношень.

Відповідно до нових умов прийому абітурієнтів встановлено наступну шкалу оцінювання творчого завдання з рисунку:

Шкала оцінювання				Вимоги до виконання роботи
1	100	1,5	100	Повна відсутність розуміння побудови тривимірної форми в умовному просторі листа
1,1	100	1,6	100	
1,2	100	1,7	100	
1,3	100	1,8	100	
1,4	100	1,9	100	
2	100	2,5	105	Процес змальовування, абітурієнт не бачить різниці між площинним і тривимірним зображенням.
2,1	101	2,6	106	
2,2	102	2,7	107	
2,3	103	2,8	108	
2,4	104	2,9	109	
3	110	3,5	115	Процес змальовування: відсутні знання перспективи, пропорцій, постановки предмета на площині, рисунок ведеться вроздріб.
3,1	111	3,6	116	
3,2	112	3,7	117	
3,3	113	3,8	118	
3,4	114	3,9	119	
4	120	4,5	125	Процес змальовування природи: має представлення про перспективу, пропорції, постановку предметів на площині, але застосувати на практиці не може.
4,1	121	4,6	126	
4,2	122	4,7	127	
4,3	123	4,8	128	
4,4	124	4,9	129	
5	130	5,5	135	Процес змальовування природи, а не усвідомлене рисування:
5,1	131	5,6	136	

5,2	132	5,7	137	великі помилки в композиції, пропорціях, відсутнє розуміння конструкції предмета, побудови і перспективи.
5,3	133	5,8	138	
5,4	134	5,9	139	
6	140	6,5	145	Істотні помилки в композиції, пропорціях, побудові предметів, перспективі
6,1	141	6,6	146	
6,2	142	6,7	147	
6,3	143	6,8	148	
6,4	144	6,9	149	
7	150	7,5	155	Наявність двох істотних помилко по таких пунктах, як: композиція, пропорції, побудова предметів, виявлення форми предметів тоном, передача простору.
7,1	151	7,6	156	
7,2	152	7,7	157	
7,3	153	7,8	158	
7,4	154	7,9	159	
8	160	8,5	165	Наявність однієї істотної помилки по таких пунктах, як: композиція, пропорції, побудова предметів, виявлення форми предметів тоном, передача простору.
8,1	161	8,6	166	
8,2	162	8,7	167	
8,3	163	8,8	168	
8,4	164	8,9	169	
9	170	9,5	175	Немає уміння підкорити деталь великій формі: допускаються незначні помилки і неточності по всіх пунктах.
9,1	171	9,6	176	
9,2	172	9,7	177	
9,3	173	9,8	178	
9,4	174	9,9	179	
10	180	10,5	185	

10,1	181	10,6	186	Допускається деяка незавершеність і незначні помилки, і неточність по всіх пунктах.
10,2	182	10,7	187	
10,3	183	10,8	188	
10,4	184	10,9	189	
11	190	11,5	195	Допускається деяка незавершеність рисунка при виконанні всіх пунктів.
11,1	191	11,6	196	
11,2	192	11,7	197	
11,3	193	11,8	198	
11,4	194	11,9	199	
12	200			Абітурієнтом виконані всі пункти вимог до академічного рисунку

ПОСЛІДОВНІСТЬ РОБОТИ НАД РИСУНКОМ

Процес малювання – це складний комплекс розумових і практичних дій людини. На відміну від фотографічного способу отримання зображення малюнок виконується поступово. Зорове сприйняття природи, як правило, є цілісним, тобто ми сприймаємо всі якості предмета (колір, фактуру, форму, пропорції, матеріал) як єдине ціле. Виникає питання, яким чином поєднати цілісне бачення природи з послідовністю її відтворення. Природно, що студент всі якості предмета одночасно не зможе відобразити. Тому вибирається поетапний шлях вирішення комплексу завдань – від розміщення предметів на площині аркуша до виявлення їх характеристики тоном з урахуванням освітлення і середовища.

У будові важливо дотримання послідовності процесу роботи від початкової стадії малюнка до її завершення через проміжні етапи, кожний з яких дає студенту можливість свідомо будувати малюнок на кожній його стадії.

Основні етапи роботи над рисунком:

1. Композиційне розміщення зображення на площині аркуша.
2. Конструктивні рішення форми предметів з урахуванням їх просторового положення.
3. Світлотіньові рішення великої форми і встановлення основних тональних відношень.

4. Детальне опрацювання форми тоном.

5. Узагальнюючий етап роботи над завершенням малюнка.

1 етап – в основу першого етапу має бути покладений найбільш вдалий заздалегідь виконаний ескіз. Керуючись ескізом, спочатку знаходять загальний обрис натурної постановки. Визначивши місце майбутнього зображення на аркуші паперу, переходять до пошуку місця для кожного предмета і встановлення основних пропорційних відношень між ними. Перший етап рекомендується вести легкими лініями.

2 етап – конструктивна побудова окремих предметів, з одночасним уточненням пропорцій і характеру форм. Особлива увага повинна бути приділена положенню кожного предмета в просторі з урахуванням перспективного скорочення поверхонь, що утворюють об'єм. З цією метою необхідно виконати «наскрізну» прорисовку основ предметів, що дозволить правильно визначити положення на горизонтальній площині одного предмета відносно іншого і тим самим розподілити їх за планами в глибину.

Після побудови великих форм переходять до роботи над більш дрібними деталями з урахуванням їх взаємозв'язку з основною формою.

3 етап – виявлення великої форми за допомогою світлотіні, встановлення основних тональних відношень як між предметами так і фоном. Визначивши на рисунку межі світлотіньових градацій, потрібно легким тоном прокласти власні тіні на всіх

предметах. Прокладання тіні треба починати з самого темного об'єкта, що дає можливість правильно визначити силу тону власних тіней на інших предметах. Щоб додати стійкість предметам на площині і визначити саму площину, услід за прокладкою власних тіней слід прокласти падаючі тіні. Прокладка власних тіней дає змогу вести порівняння великих об'ємів рисунку з натурою і тим самим дозволяє уточнити пропорції.

Після уточнення і, якщо необхідно, виправлення допущених помилок у пропорціях потрібно прокласти напівтемряву і посилити за тоном власні й падаючі тіні. Основні світлотіньові прокладки треба вирішувати не до білого паперу, а до фону, тому робота над фоном має йти одночасно з виявленням об'єму.

Цьому етапу роботи над рисунком повинна бути приділена найбільша увага. Адже від того, наскільки правильна велика форма, наскільки правильно знайдені основні відношення, залежить подальше детальне опрацювання всієї постановки.

4 етап – ретельне опрацювання форми предмета з виявленням світлотіньових відтінків, матеріальних якостей всіх елементів. Проробляючи окремі предмети або деталі, не треба доводити їх до повної завершеності відразу, треба весь час вести порівняння їх як між собою так і з натурою, стежачи за тональними відношеннями. Іншими словами, той, хто малює не повинен забувати про малювання від цілого до частин і від частин до цілого.

5 етап – встановлення цілісності зображення: узагальнення другорядних деталей і предметів на задньому плані конкретизація предметів переднього плану.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ: «РИСУНОК НАТЮРМОРТУ»

Натюрморт (фр. *Nature morte* — дослівно — мертва природа) зображає застигли, нерухомі предмети. Будь-який натюрморт – це не просто набір тих чи інших предметів. Предмети завжди для постановок підбираються по темі, неможна механічно та бездумно формувати натюрморти, наприклад безглуздо поряд поставити скрипку і сокиру і т. д.

Для прикладу розглянемо постановку з декількох предметів. Доцільно взяти один предмет більший ніж усі решту. У нашому випадку це глечик з сухими квітами. Навколо буде легко розмістити решту предметів: стакан та фрукти. Доповнює натюрморт драперія. Основні задачі до рисунку натюрморту – витримати пропорційне співвідношення предметів та добитися передачі тональної цілісності постановки.

На листі паперу намітити основні пропорції постановки. Витримати пропорції в рисунку – значить додержати співвідношення величини всіх частин до цілого в межах вибраного розміру аркуша і єдиного масштабу зображення. Необхідно весь час порівнювати форми натюрморту одне до одного.

Наступним кроком є визначити перспективне скорочення основних форм постановки до листа паперу та створити лінійно-конструктивну побудову. Уточнивши детально перспективні скорочення та пропорційне співвідношення можна перейти до тонального моделювання штрихом.

Проаналізуємо світлотіньове співвідношення предметів, тобто яка форма є найсвітлішою, а яка найтемнішою по відношенню одне до одного.

Доречно рисувальнику звернути увагу на фактуру, забарвлення та структуру предметів. Глечик з квітами зі скла – прозорі, відтак на них велика кількість бліків. На фруктах також є відблиски світла.

При тональному вирішенні потрібно визначити чи бліки є найсвітлішими плямами рисунку натюрморту. Зазвичай так і є, що відблиски – це найсвітліше місце в натюрморті, так як у них найбільше відображається джерело світла. Бувають предмети матові, напівматові, зі слабким блиском, зі сильним блиском. Тому потрібно завжди порівнювати світло відблиску з світлом інших найсвітліших місць постановки.

Моделювання штрихом відбувається поетапно та швидко – від легких прокладок світлої частини до тональної глибини у тіньових частинах предметів. Потрібно добитися цільності світлотіньових градацій, уникаючи зайвої чорноти рисунку, як і непотрібного висвітлення рефлексів, зіставляючи окремі частини постановки один до одного, підпорядковуючи тональне вираження форми штрихом.

Драперія та фон є доповнюючою деталлю, за допомогою яких можна виділити особливості предметів композиції натюрморту.

На завершальній стадії необхідно відійти від мольберту на крок назад (таку процедуру періодично бажано виконувати протягом усього часу роботи над рисунком) і перевірити правильність конструктивних

особливостей предметів, їх пропорційного співвідношення та світлотіньовий характер моделювання штрихом. Обов'язково рисувальник має звернути увагу на те, щоб натюрморт дивився однією, цільною композицією.

